

NOS Nieuws•Maandag 26 september, 18:01•Aangepast woensdag 28 september, 14:10

Groningen: tot nu toe 880 panden gesloopt door gaswinning

Reinalda Start
researchredacteur

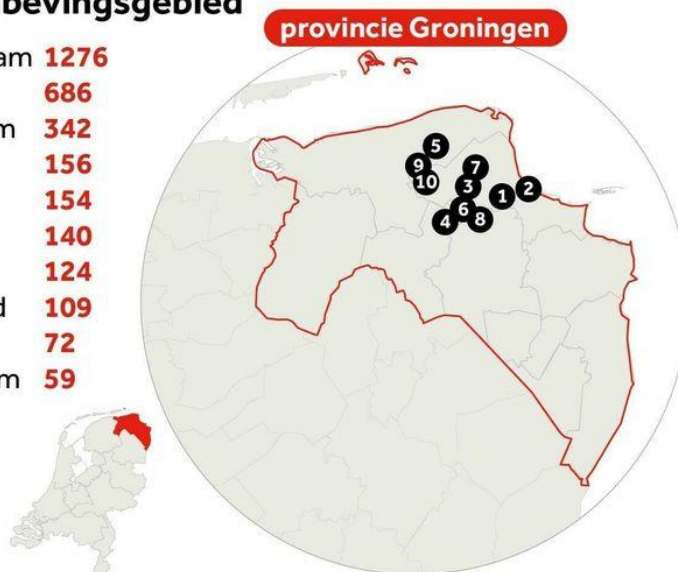
In Groningen zijn 880 panden gesloopt sinds de provincie in 2012 de zwaarste aardbeving tot nu toe registreerde, bij Huizinge. Dat blijkt uit gegevens van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG), die de NOS heeft opgevraagd.

Het gaat om panden die onvoldoende bestand waren tegen zwaardere aardbevingen of die onverkoopbaar waren. Historische en erfgoedverenigingen uit de gemeente Eemsdelta vrezen dat te veel beeldbepalende gebouwen verdwijnen uit Groningse dorpen.

De meeste panden zijn gesloopt in het kader van de zogenoemde versterkingsoperatie die gaande is in het aardbevingsgebied. Het zijn vooral rijtjeswoningen en appartementencomplexen (ruim 75 procent), maar ook zorggebouwen (bijna 10 procent). De NCG coördineert die versterkingsoperatie. Hoeveel panden voor de oprichting van deze coördinator al waren gesloopt, is niet bekend.

Top 10 meest gesloopte panden in het aardbevingsgebied

1 Appingedam	1276
2 Delfzijl	686
3 Loppersum	342
4 Ten Boer	156
5 Uithuizen	154
6 Ten Post	140
7 't Zandt	124
8 Overschild	109
9 Kantens	72
10 Middelstum	59

Cock Peterse van de Stichting Erfgoed Loppersum maakt zich zorgen over het verdwijnen van kenmerkende straten en villa's uit de jaren 20. "We zijn bang dat als het zo doorgaat straks alleen nog de Petrus en Pauluskerk overblijft." Om aandacht voor de sloop van panden te vragen, hangt er sinds kort een spandoek voor de kerk met de tekst: 'Hoe ziet Loppersum er over tien jaar uit?'

Peterse vreest dat Loppersum op een Vinex-wijk gaat lijken als niet meer panden in bescherming worden genomen. "Nu is het dorpsgezicht wel als beschermd bestempeld, maar de straten daarbuiten niet".

Lijst met beschermde gebouwen

Op aandringen van Hans Alders, van 2015 tot 2018 Nationaal coördinator Groningen, hebben alle aardbevingsgemeenten een lijst aangelegd met karakteristieke panden. Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten mogen sowieso niet worden gesloopt. Voor panden die door de gemeenten zijn vastgesteld als beeldbepalend of karakteristiek zijn de regels minder strikt en zijn de kosten medebepalend.

Als de versterkingskosten van een karakteristiek gebouw hoger zijn dan 150 procent van de herbouwwaarde is sloop en nieuwbouw mogelijk. Bij beeldbepalende gebouwen ligt die grens op 100 procent van de herbouwwaarde. Maar sloop kan alleen met instemming van de eigenaar en de gemeente. Peterse hoort van eigenaren van deze panden dat zij zich soms gedwongen voelen maar akkoord te gaan met de sloop van hun pand.

Volgens de erfgoedstichting zijn de gemeentelijke lijsten bovendien onzorgvuldig samengesteld. "Er is met Google Earth een snelle scan gedaan en de gemeente wil zich niet genoeg hardmaken om te voorkomen dat hele straten verdwijnen", verwijt

Peterse het gemeentebestuur van Eemsdelta. Zijn schrikbeeld is de enorme metamorfose die in het nabijgelegen Overschild gaande is. Daar zijn in de kern van het dorp al gezichtsbepalende gebouwen gesloopt.

"In Overschild zijn goedkope, lelijke prefabwoningen neergezet die niets meer te maken hebben met de kenmerkende Groningse huizen met hun bijzondere voegen. Maar er zijn ook panden neergezet die veel groter zijn en er compleet anders uitzien dan wat er stond. Als dat zo op grote schaal in Groningen verdergaat, dan gaat het er allemaal heel anders uitzien.", vreest Peterse.

Rijksbouwmeester

De historische verenigingen hebben hun zorg neergelegd bij de Rijksbouwmeester, die adviseert over architectuur in Nederland. Ook daar wordt met speciale aandacht gekeken naar de versterkingsoperatie, die zo groot is dat hij volgens Tertius Hanekamp alleen te vergelijken is met de wederopbouw van Nederland na de Tweede Wereldoorlog. Hanekamp houdt zich namens de Rijksbouwmeester bezig met de veranderingen in Groningen.

Geholpen door bewoners, ondernemers en scholieren stelt Hanekamp met de gemeente Eemsdelta momenteel een 'gebiedsbiografie' op. "Dit is een verhaal over de ontstaansgeschiedenis van het gebied waar de bewoners trots op zijn en waaruit lessen kunnen worden getrokken voor de versterkingsoperatie." Dat moet helpen bij keuzes voor het behoud en het versterken van de historische en landschappelijk kenmerken van het gebied.

"De focus ligt nu op het tempo waarin huizen worden versterkt of - als dat te duur is - gesloopt. Maar dat mag niet ten koste gaan van het zorgvuldig nadenken over wat je belangrijk vindt om te behouden of te verbeteren. Dit zal vragen om maatwerk per dorp", waarschuwt hij.

Hanekamp is optimistisch door de huidige beperking van de gasproductie. "Het lijkt er nu op dat veel minder huizen heel omvangrijk hoeven te worden versterkt en nog zelden zullen worden gesloopt".

Of de beperking van de gasproductie blijvend is, zal de komende maanden moeten blijken, nu er vanwege de oorlog in Oekraïne een gastekort dreigt.

Correctie door de redactie: in dit artikel stond eerder dat er ruim 3300 panden zijn gesloopt in Groningen vanwege de gaswinning. Dat was gebaseerd op informatie van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Naar nu blijkt zijn die cijfers verkeerd aangeleverd. Deze panden staan op de nominatie om gesloopt te worden. Tot nu toe zijn er 880 daadwerkelijk gesloopt. Dat is hierboven aangepast. De cijfers in de tabel over de dorpen gaan over gesloopte en nog te slopen panden waarover al een besluit is genomen.